

Innspill fra myndigheter

	Avsender	Innspill
1	Mattilsynet 29.11.2024	<p>Drikkevannskilde skal sikres med hensynssone H110. Bestemmelsene må endres og bli mer konkrete når det gjelder hvilke tiltak som ikke kan tillates. Mattilsynet forventer at kommunen prioriterer drikkevann i arealdelen på følgende måte:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Sterkere beskyttelse av nåværende og mulige fremtidige drikkevannskilder jf PBL § 11.8. •Sikre at drikkevannshensynet ivaretas i planleggingen Jf drikkevannsforskriften §26 •Helhetlig plan for drikkevannsforsyning, avløps- og overvannshåndtering. Planen må revideres når kommuneplanens arealdel og regelverket endres. Planen(e) skal sikre etterlevelse av bestemmelser og regelverk når det planlegges for by- og tettstedsutviklingen, næringsutviklingen og bolig- og fritidsbebyggelse. •Sikre trygt drikkevann til fastboende, fritidsboliger, forsvaret, offentlige institusjoner samt bygg, industri og næring mv. jf nasjonale mål for vann og helse: Målområde A •Plan for at flere eiendommer i sprett bebyggelse knyttes til fellesanlegg for vann- og avløp. Jf. nasjonale mål for vann og helse: Målområde C •Forebygge klimaendringenes påvirkninger på drikkevannskilder samt vann- og avløpsnett. Jf nasjonale mål for vann og helse: Målområde F •Plan for fornying av utilfredsstillende ledningsnett og reduksjon av lekkasje på ledningsnett. Jf nasjonale mål for vann og helse: Målområde E •Tydelig eierskap og sikker drift av private drikkevannsforsyninger. jf. lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. •Nye vannforsyninger skal eies av kommunen eller av et andelslag, jf. lov om kommunale vass- og avløpsanlegg.
2	Statsforvalteren 28.11.2024	<p>Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging: Spredt boligutbygging bør begrenses til områder med lite utbyggingspress og må være begrenset i omfang. Denne typen utbygging utfordrer bærekraftig arealplanlegging og kan hindre måloppnåelse for reduserte klimagassutslipp. Kommunens arealplanlegging er avgjørende for å redusere transportbehovet og fremme gange, sykling og kollektivtransport. Det er også viktig å forvalte karbonrike arealer som skog, myr og jordbruksareal for å unngå betydelige klimagassutslipp</p> <p>Barn og unge: Hensyn til barn og unge er forankret i FN's bærekraftsmål og skal være grunnlaget for kommunal planlegging i Norge. Kommunene forventes å legge til rette for trygge skoleveier og aktivitetsvennlige nærmiljøer med varierte tilbud for lek og opphold. Det er viktig å bevare grønne områder for å sikre folkehelse og god bokvalitet. Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser må følges, spesielt med tanke på tilstrekkelige lekearealer for barn i alle aldre</p> <p>Universell utforming: Planlegging må ta hensyn til personer med lav mobilitet, med fokus på korte avstander mellom bolig og daglige gjøremål. Universell utforming og boligsosiale hensyn er viktige, inkludert tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne og boliger for barnefamilier med lav inntekt. Moss kommune har som mål å tilby et variert boligtilbud og sikre helsefremmende bo- og nærmiljø. Samhandling på tvers av sektorer og innbyggerinvolvering er essensielt for å oppnå dette.</p> <p>Støy Det forutsettes at føringene i støyretningslinje T-1442/2021 følges opp, spesielt til retningslinjens punkt 3.1.1-3.1.5 Det må utarbeides et støysonekart til planen, med soneinndelingen mellom gule og røde støysoner.</p> <p>Gravplass: Det anbefales at det utarbeides en gravplassmelding (temaplan) der blant annet det forventede arealbehovet for gravplassene i kommunen blir vurdert.</p> <p>Naturmangfold: Statsforvalteren forventer at hensyn til naturmangfold vil stå sentralt i arbeidet med den nye arealplanen, og at de mål- og arealtilknyttede strategiene fra naturmangfoldplanen også blir tatt hensyn til i kommuneplanen. Kommunen må sikre at arealdelen gir klare føringer for oppfølging av tiltak fra tiltaksplanen, som å unngå kunstige sandstrender og inngrep i bløtbunnsområder og ålegrasenger.</p> <p>Strandsonen: Kommunen vurderer å implementere en funksjonell byggegrense i strandsonen, med utgangspunkt i byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen. I Oslofjorden skal byggeforbudet praktiseres strengt. Kommunen bør være forsiktig med å bruke annen byggegrense og kun gjøre dette når allmenne interesser ikke blir skadelidende. Fastsetting av annen byggegrense krever grundige utredninger og bør begrenses til uproblematisk område. Miljøvirkninger av ny utbygging må vurderes grundig og helhetlig. Kommunen har en viktig rolle i å sikre allmennhetens tilgang til sjøen og friluftsområder gjennom arealplanlegging.</p> <p>Landbruk: Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å legge gjeldende nasjonale jordvernføringer til grunn, og tilbakeføre byggeområder på dyrka og dyrkbar jord til LNF-formål, og oppfordrer videre kommunen til å legge jordvernstrategien til grunn for kommende arealplaner og vurdere en nullvisjon for tap av dyrka jord</p> <p>Samfunnsikkerhet og klimatilpasning: Hensynet til samfunnsikkerhet skal være førende for kommuneplanens arealdel, og det skal utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for å vurdere arealets egnethet for utbygging. ROS-analysen skal baseres på oppdatert kunnskap og være førende for videre planarbeid. Klimaendringer og deres påvirkning på farer og sårbarheter må vurderes. Kommunen bør også ivareta samfunnsikkerheten ved storulykkevirkninger. Funn fra ROS-analysen bør innarbeides i konsekvensutredningen (KU). Beredskapsansvarlig bør involveres i planarbeidet, og kommunen oppfordres til å bruke veiledere fra Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap.</p>

	<p>Vannmiljø: Kommuneplanens arealdel skal beskytte naturmiljøet i og langs vassdrag og sjø, sikre friluftsinnteresser og hindre tiltak som forringer vannkvaliteten. Vannmiljø bør nevnes som et utredningstema i planprogrammet, da mange vannforekomster i Moss ikke oppnår miljømålene. Arealplanleggingen er viktig for å oppfylle disse målene. Det anbefales å innarbeide føringer i arealdelen om hvordan nye tiltak kan påvirke vannmiljøet.</p> <p>Overvann og snøhåndtering bør også omtales, med fokus på naturbaserte løsninger og blågrønne strukturer. Kommunen bør vurdere behovet for utredninger om snødeponering for å unngå negative miljøpåvirkninger.</p> <p>Avløp: Høy vekst og mer ekstremvær øker belastningen på teknisk infrastruktur, og det er behov for investeringer i vann- og avløpsinfrastruktur. Avløp bør synliggjøres som et utredningstema i planprogrammet. Planforslaget må beskrive håndtering av avløpsvann og sikre at avløpsanlegg har tilstrekkelig kapasitet. Nye utbygginger må ikke skje uten tilstrekkelig avløpskapasitet. Moss bygger et nytt renseanlegg med frist til 2026 for å oppfylle strengere krav. Kommunen må innarbeide bestemmelser som sikrer miljømessig forsvarlig håndtering av avløpsvann.</p> <p>Massedeponi: Kommunen bør fokusere på massehåndtering i planarbeidet og innhente informasjon om utbyggingsprosjekter gir masseoverskudd eller -underskudd. Massehåndteringsplaner bør inkludere ombruk og materialgjenvinning og være en del av tidlig plan- og byggesaksarbeid. Opprettelse av massedepoier bør være siste alternativ. Nye massedepoier krever egnethetsvurdering med hensyn til naturmangfold, jordvern, klima- og forurensningsfare. Overskuddsmasser defineres som næringsavfall og må håndteres i henhold til forurensningsloven. Kommunen bør også sikre samordnet ressursutnyttelse med nabokommuner.</p> <p>Klimaendringer er en stor utfordring, og arbeidet med å redusere klimagassutslipp skal prioriteres. Kommunal planlegging er viktig for å begrense energiforbruk og utslipp fra transport og arealbruk. Moss kommune har som mål å kutte klimagassutslipp med 60 % og utvikler en klimatilpasningsstrategi. Konsekvensutredninger på overordnet plannivå er viktige for å finne de beste løsningene og unngå negative virkninger. Planprogrammet bør stille krav til utredning, og relevante statlige planretningslinjer og veiledere bør følges. Østfold fylkeskommune jobber med nye regionale planer som vil påvirke kommunal planlegging.</p>
<p>3 NVE 02.12.2024</p>	<p>Klimaendringer forventes å gi flere og mer intense nedbørshendelser, som kan skade byggverk, infrastruktur og miljø. Kommuneplanens arealdel bør identifisere områder med fare for overvannsskader og kartlegge viktige flomveier. Åpning av lukkede bekker bør vurderes, og ny bebyggelse bør unngås i risikoområder. Generelle bestemmelser om overvannshåndtering må inkluderes, og naturbaserte løsninger prioriteres.</p> <p>Fare for kvikkleireskred og skred i bratt terreng må vurderes i ROS-analyser, og hensynssoner bør markeres i plankartet. Flomfare og erosjon langs vassdrag må også vurderes, med tilstrekkelige byggegrenser og hensynssoner. Ivaretagelse av kantsoner mot vassdrag er viktig for landskap, friluftsliv og biologisk mangfold. Eksisterende og planlagte høyspentlinjer skal framgå av plankartet som hensynssoner.</p>
<p>4 BaneNOR SF 28.11.2024</p>	<p>Bane NOR forventer at kommunen støtter opp om store statlige investeringer i jernbaneinfrastruktur ved å legge til rette for økt foretting rundt knutepunkter og et sammenhengende nett for miljøvennlig transport. Kommunen må ta hensyn til jernbanens sikkerhetskrav og mulige ulemper som støy. Drift og vedlikehold av eksisterende bane må ivaretas så lenge den er i bruk. Jernbaneeiendom bør vises med arealformål bane i tettbygde strøk, og fremtidig jernbane må vises i henhold til reguleringsplaner. Kommunen må unngå arealbruk som øker faren for ras, skred eller belastning på jernbanens infrastruktur. Planer må bidra til jernbanesikkerheten ved å unngå økt risiko for ferdsel i spor eller økt trafikk over planoverganger.</p> <p>Alternativ transport, som buss for tog, må sikres fremkommelighet og anses som en del av kollektivtilbudet. Bane NOR ønsker tett dialog med kommunen for å sikre at planarbeidet ikke begrenser drift, vedlikehold eller utvikling av jernbanen.</p>

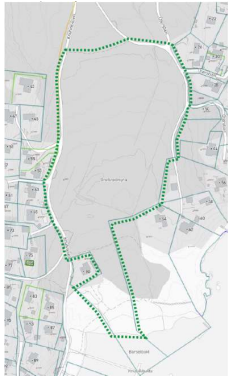
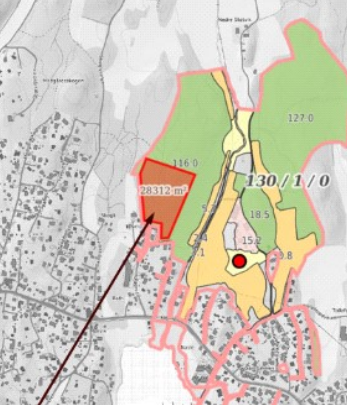

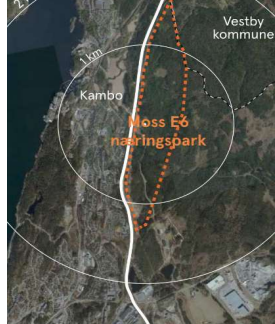
<p>5 Elvia 29.11.2024</p>	<p>Elvia, Norges største regionale nettselskap, understreker viktigheten av at Moss kommunes arealplaner støtter nettutbygging og ikke hindrer etablering av nettanlegg. De ber om at hensynssoner for kraftledninger i regionalnettet videreføres og oppdateres i plankartet. Jordkabler skal ikke tegnes inn på plankartet. Transformatorstasjoner bør vises med riktig arealformål "Andre typer bebyggelse og anlegg" (energianlegg kode 1510). Elvia påpeker behovet for å sikre adkomst til transformatorstasjoner og unngå støyproblemer ved planlegging av ny bebyggelse. Innspill til kommuneplanbestemmelsene fra Elvia:</p> <p>Hensynssoner for kraftledninger i regionalnettet: Videreføre bestemmelser om byggeforbud innenfor hensynssone H370, koblet med H740.</p> <p>Nettstasjoner (områdekonsesjon):Tillate etablering av nettstasjoner i LNF-områder.Nettstasjoner skal komme i tillegg til tillatt utnyttelsesgrad på eiendommen.</p> <p>Nytt forbruk i nærheten av eksisterende infrastruktur: Plassere nytt forbruk nær eksisterende nettinfrastruktur for å redusere arealbeslag.Informere utbyggere om prosessen for tilknytning til strømmettet.</p> <p>Stimulere til avlastning av kraftnettet: Oppfordre til bruk av vannbårne systemer og utvikling av fjernvarmenettet.Fokusere på energieffektiviseringstiltak for å avlaste kraftnettet.</p> <p>Elvia ønsker dialog med kommunen for å sikre effektiv utbygging og drift av strømmettet.</p>
<p>6 Direktoratet for mineralforvaltning 02.12.2024</p>	<p>DMF forventer at Moss kommune omtaler viktige mineralressurser i planbeskrivelsen og vurderer hvordan eksisterende og ny arealbruk påvirker tilgang til disse ressursene. Kommunen bør bruke arealformålet råstoffutvinning og vurdere hensynssoner for områder med registrerte mineralforekomster. Konsekvensutredninger må identifisere virkninger av endret arealbruk på mineralressurser, og nye områder for råstoffutvinning bør vurderes nøye.</p> <p>DMF anbefaler at kommunen stiller krav om reguleringsplan for nye og utvidede masseuttak, og vurderer krav om massehåndteringsplan for å sikre gjenvinning av kvalitetsmasser. Dette vil bidra til en forutsigbar og forsvarlig drift av uttakene og bedre forvaltning av ressursene.</p>

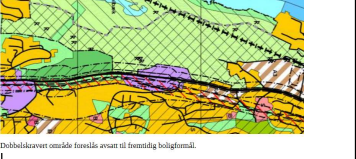

<p>7 Østfold fylkeskommune 29.11.2024</p>	<p>Østfold fylkeskommune skal veilede og bistå kommunene i planleggingsoppgaver, ivareta ulike interesser som kulturminner, friluftsliv, bolig- og transportplanlegging, og folkehelse, med FNs bærekraftsmål som grunnlag. Fylkeskommunen mener det er viktig å forankre samfunnsdelens mål og strategier politisk i denne valgperioden. De påpeker at samfunnsdelen gir viktige føringer for areal og transport, og disse bør inkluderes i planprogrammet for arealdelen. Fylkeskommunen er bekymret for at kommunen beveger seg bort fra visjonen om et mangfoldig, skapende, varmere og grønnere samfunn. Det fjerde scenarioet for utbyggingsmønster, som tillater utbygging over hele Moss, er uheldig og ikke i takt med tiden. Vi ser allerede mange målkonflikter og fylkeskommunen ønsker å være tydelig på at det vurderes å fremmes innsigelse til scenario 4.</p> <p>Det er enighet om å satse på utbygging i sentrum, med boligvekst gjennom omforming og fortetting. Fylkeskommunen understreker viktigheten av å følge samfunnsdelens langsiktige areal- og transportstrategier for å sikre en bærekraftig utvikling. Østfold fylkeskommune anbefaler at planprogrammet også diskuterer mål og strategier fra samfunnsdelen for å sikre politisk forankring. De langsiktige areal- og transportstrategiene skal sikre at Moss kommune forvalter arealene i tråd med samfunnsdelens mål.</p> <p>ABC-prinsippet, som fokuserer på å redusere bilbruk og sikre god tilkomst til næringsvirksomheter, bør inkluderes tidlig i arealplanprosessen. Dette prinsippet er også relevant for den nye regionale planen for Østfold fylkeskommune.</p> <p>Arealregnskap er et viktig verktøy for å oppfylle forpliktelsene i Naturavtalen, og det gir en status på arealreserver og behov for ulike formål. Konfliktanalyser og behovet for en planvask er også viktige elementer i arbeidet med kommuneplanens arealdel.</p> <p>Fylkeskommunene Akershus, Buskerud og Østfold har utarbeidet et arealregnskap som Moss kommune kan bruke i sin planlegging. Dette inkluderer temakart og konfliktanalyser som kan være nyttige i konsekvensutredningen for endringer i arealformål. Østfold fylkeskommune anbefaler at Moss kommune inkluderer kommuneplanens samfunnsdel i utarbeidelsen av arealstrategier og at dette reflekteres i planprogrammet.</p> <p>Regionale næringsområder: En rapport fra Rambøll viser at Mossregionen har begrensede arealreserver for nye plasskrevende bedrifter. Rapporten anbefaler utvikling av eksisterende næringsområder nær E6, eller etablering av et nytt stort næringsområde hvis nødvendig. Fylkeskommunen understreker viktigheten av å se på regionens samlede behov og å lokalisere godstransportvirksomheter til regionale næringsområder med god infrastruktur.</p> <p>Samarbeidsavtale Miljøløftet Moss: Avtalen fokuserer på transport og mobilitet i Mossregionen, som har opplevd rask befolkningsvekst. Det er viktig med samarbeid mellom forvaltningsnivåene for å sikre helhetlige løsninger og økt forutsigbarhet.</p> <p>Rygge flystasjon: Den militære aktiviteten på Rygge flyplass er viktig for regionen og må tas hensyn til i kommuneplanprosessen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Energi: Tilgang til energi og effektbalansen mot 2030 er viktige temaer. Kommunen bør vurdere tiltak for å bedre effektbalansen, inkludert mer fleksibilitet i forbruk. - Solkraft: Selv om solkraft ikke er nevnt i planprogrammet, er det et viktig bidrag til fornybar energi. Kommunen bør fokusere på solcelleanlegg på eksisterende bygg, da dette kan realiseres raskt. Medvirkning: Moss kommune viser til Medvirkningsplan 2024 – 2030, som nylig var på høring. Kommunen understreker viktigheten av innbyggerinvolvering, samarbeid og samskapning for å nå sine mål. Kapittel 6 i planen lister opp åtte prinsipper for medvirkning i planprosessen. <p>Barn og unge: Plan- og bygningsloven krever medvirkning fra barn og unge i planprosesser. Det er viktig at deres stemmer blir hørt og tatt på alvor, noe som kan styrke lokaldemokratiet og gi eierfølelse. Kommunen bør tidlig bestemme hvordan medvirkningen skal tilrettelegges og gjennomføres.</p>
---	--

	<p>Universell utforming: Planprogrammet skal inkludere kvalitetsprinsipper for blågrønne kvaliteter i uterommene, som også sikrer universell utforming. Kommunen må ha et bevisst forhold til universell utforming i kommuneplanen og avklare sitt ambisjonsnivå.</p> <p>Vannforvaltning: Regional vannforvaltningsplan bør innarbeides i planprogrammet. Kommunen har ansvar for å ivareta miljømålene og vannmiljøet gjennom systematisk arbeid med miljøtiltak og arealplanlegging</p> <p>Kulturmiljø: Moss kommune er rik på kulturarv, inkludert forhistoriske kulturminner som må tas hensyn til i ny arealplan. Pilegrimsleden og arkeologiske kulturminner bør sikres gjennom planarbeidet. Steder med automatisk fredete kulturminner bør markeres med hensynssoner og retningslinjer for å tydeliggjøre hvilke hensyn som skal tas.</p> <p>Hvis arealplanen innebærer konflikt med nasjonale kulturminneinteresser, kan fylkeskommunen vurdere innsigelse. Kommunen kan også be fylkeskommunen om arkeologiske registreringer, som de må bekoste. - Rygge kirke: Rygge kirke er automatisk fredet, og tiltak som kan påvirke kirken krever dispensasjon fra kulturminneloven. Riksantikvaren ber om at kirken angis i plankartet som hensynssone og at konsekvenser for kirken utredes. - Nyere tids kulturmiljø og landskap: Forslag til arealstrategier inkluderer senterutvikling og spredt bebyggelse i regionsenteret, områdesentre og lokalsentre. Det vurderes også hvordan en funksjonell byggegrense i strandsonen kan implementeres. - Lokalsenter Larkollen: Larkollen er et regionalt verdifullt kulturmiljø med godt bevart bebyggelse. Det er sårbart for ytterligere bygging, og det anbefales å unngå ytterligere senterutvikling og spredt bebyggelse. - Lokalsenter Vang: Vang ligger innenfor et landskap av nasjonal interesse med historiske elementer som alléer og stengjerder. Området er sårbart for utbygging, og det anbefales å unngå ytterligere boligområder for å bevare landskapets karakter.</p> <p>Strandsoner: Kommunen vurderer å implementere en funksjonell byggegrense i strandsonen basert på statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning. Strandsonen har en særlig beskyttelse i plan- og bygningsloven, og det skal tas hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og allmenne interesser.</p> <p>Fortetting ved kollektivknutepunkter: Kommunen ønsker å balansere lokalmiljøenes behov med kraftig vekst gjennom fortetting nær kollektivknutepunktene. Det bør vurderes nøye hvor høy utnyttelse kan tillates, spesielt i områder med verdifulle kulturmiljøer.</p> <p>Kulturmiljø og stedsutvikling: Kulturminner og kulturmiljøer skal integreres i by- og tettstedsutviklingen som ressurser for bærekraftig utvikling. Dette er i tråd med nasjonale forventninger og bærekraftmålene.</p> <p>Revisjon av arealdelen: Det er behov for endringer i arealdelen for å forenkle byggesaksbehandlingen og sikre forutsigbarhet og kvalitet i utbyggingsprosjekter. Fylkeskommunen vil involveres dersom endringene påvirker kulturmiljøer av regional eller nasjonal verdi.</p> <p>Samferdsel: Byggegrense: Kommunen vurderer behovet for byggegrensebestemmelser mot fylkesvei i henhold til plan- og bygningsloven, noe som kan påvirke styringsmuligheter og saksbehandlingstid.</p> <p>Parkering: Parkeringsrestriksjoner bør vurderes for å begrense bilbruk, spesielt i tette byområder. Gjeldende parkeringsstrategi for Moss kommune bør legges til grunn.</p> <p>Samferdselstiltak: Kommunen må sikre at nødvendige samferdselstiltak blir gjennomført gjennom rekkefølgebestemmelser, basert på faglige trafikk- og mobilitetsutredninger.</p> <p>Planprogram: Investeringer i infrastruktur i sentrum og sentrale utbyggingsområder er en hovedutfordring. Moss mangler økonomiske virkemidler for nødvendige tiltak. Østfold fylkeskommune har redusert kollektivtilbudet, men en gjennomgang av rutetilbudet i 2025 kan forbedre situasjonen.</p> <p>Arealstrategier: Fire scenarier for utbyggingsmønster vurderes, med scenario 2 og 3 i tråd med overordnede føringer. Scenario 4, som inkluderer lokalsentre med lite gang- og sykkelvei, anses ikke å være i tråd med overordnede føringer.</p> <p>Fokusområder og utredningsbehov: Kapasiteten til eksisterende samferdselsårer er oppbrukt, og spredt bebyggelse kan føre til mobilitetsutfordringer. En overordnet samferdselsplan er nødvendig, men ikke prioritert i gjeldende planstrategi. En trafikk- og mobilitetsanalyse anbefales som kunnskapsgrunnlag for den nye arealstrategien.</p> <p>Regionalt planforum Vi oppfordrer Moss kommunen til å melde planarbeidet opp til drøfting i regionalt planforum i god tid før planen legges ut til offentlig ettersyn.</p>
<p>8 Kystverket 10.12.2024</p>	<p>Havneområdene vises som arealformål havn. Manøvreringsareal for fartøy som anløper havna ivaretas ved å f.eks. benytte arealformålet havneområde i sjø.</p> <p>-Støyfølsom bebyggelse planlegges i god avstand fra havneområder slik at konflikt med havnevirksomhet unngås.</p> <p>-Farledene videreføres som juridiske samferdselslinjer, samt arealformål farled på plankartet.</p> <p>-Det legges til rette for navigasjonsinnretninger ved å innarbeide følgende tekst i planbestemmelsene: «Vedlikehold, fjerning og nyetablering av navigasjonsinnretninger innenfor planområdet er tillatt, jf. pbl. § 1-8 og § 11- 11 nr. 4.». Videre ber vi om at unntaket for plankrav for navigasjonsinnretninger videreføres.</p> <p>-Ankringsområder for sjøtransporten vises med arealformålet ankringsområde på plankartet, alternativt som bestemmelsesområde på plankartet, med tilhørende bestemmelse: «Innenfor ankringsområdene tillates ikke tiltak som er i konflikt med bruken av områdene til ankring. Eksempelvis kabler, rør, ledninger og andre tiltak som kan være til hinder for sikker ankring».</p> <p>-Områder på land i tilknytning til eksisterende småbåthavner vises som arealformål småbåthavn.</p> <p>-Virkinger for sjøtransport utredes ved nye/endrede arealinnspill i/ved farvannet. ROS-analyser inngår i dette arbeidet.</p>

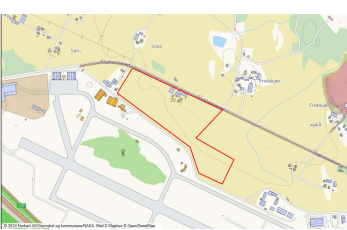

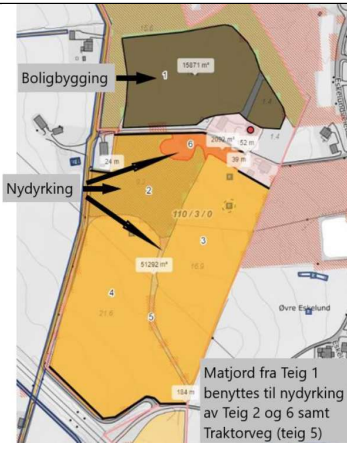

<p>9 Fiskeridirektoratet 10.12.2024</p>	<p>Det bes om at planprogrammet inkluderer fiskeriressurser som tema for konsekvensutredning. FD anbefaler at det i planprogrammet blir tatt inn at kommunen skal utrede om det i gjeldende kommuneplan kan avsettes areal til akvakultur. Under matsikkerhet bør dettas med at bruks- og ressursområder i sjø er viktige for matsikkerheten.</p> <p>- Opplegg for medvirkning. Fiskeridirektoratet anbefaler at man sikrer medvirkning fra fiskeri- og akvakulturnæringene i planarbeidet.</p> <p>Kystnærefiskeridata i Moss kommune er sist oppdatert i 2011/12. FD vet ikke om de har ressurser til en ny oppdatering, men skal holde kommunen orientert dersom data blir oppdatert for Moss i løpet av planperioden. Mye av datagrunnlaget er tilgjengelig i kartverktøyet vårt under kartlaget «Fiskeriaktivitet».</p> <p>Kystnært fiskeri. Det er registret viktige fiskeplasser og låssettingsplasser i Moss. Sjøområdene er for tiden omfattet av fiskeriregulering ved at det er forbudt å fiske torsk hele året, og alt fiske i Mossesundet er forbudt fra 1. januar-30. april. Det er positivt at det skal utredes flere hummerfredningsområder.</p> <p>Registrerte gytefelt bør settes av til underformål fiske, alternativt i kombinasjon med formål farled eller som hensynssooner naturmiljø i KPA.</p> <p>- Akvakultur. Det er ikke registrert akvakulturlokaliteter i Moss, men potensielle nye områder bør utredes.</p> <p>- Småbåthavner. Dersom man vil tilrettelegge for småbåtanlegg/-havner, større samlinger av brygger o.l., må slike anlegg plasseres der det ikke gir særlig negativ påvirkning på miljøet, og hvor inngrep i sjøbunn ikke er nødvendig.</p> <p>- Bebyggelse i strandsonen. Erfaringsmessig vil letablering av bolig-/fritidsboliger nær sjø medføre utbyggingspress også i sjø, med økt behov og ønsker om å benytte sjøareal til avløp, vannforsyning, brygger, småbåthavn, marina-, bade- og vannsportanlegg mv. Moss kommune bør sikre en restriktiv tilnærming til utbygging i strandsonen.</p>
<p>10 Statens vegvesen 30.12.2024</p>	<p>Statens vegvesen har ansvar for at føringer i nasjonal transportplan (NTP), statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivare tatt i planleggingen. Statens vegvesen viser til at det er vedtatt nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet. Basert på ovenstående kan særlig scenario 4 for utbyggingsmønstre – «senterutvikling og spredt bolig-, fritids- og næringsbebyggelse» – komme i strid med målsettingene. SVV har konkrete innspill til hva som skal ivaretas i arbeidet med kommuneplanens arealdel:</p> <p>- Byggegrenser. Det skal i forbindelse med oppstart av arbeid med kommuneplanens arealdel vurderes om det skal inntas byggegrenser langs offentlige veier i kommuneplanen, og vi anbefaler at dette som hovedregel inntas. Disse bør være 100 meter for E6 (målt fra midtlinjen i nærmeste kjørebane) og 50 meter for riksveg 19 (målt fra midtlinjen). eldre fylkesveger har en byggegrenseavstand på 15 meter, mens fylkesveger som ble omklassifisert fra riksveg i 2010, har en byggegrenseavstand på 50 meter, jf. fylkestingets vedtak av 18. februar 2010 (punkt 3 i sak PS 8/2010). Avstanden regnes vannrett og i rett linje fra midtlinjen i kjørbane</p> <p>- Syklende og gående. SVV anbefaler å ta inn bestemmelser som krever at det skal være tilrettelagt for gående og syklende ved utbygging av nye boligområder.</p> <p>- Luft. Arealplanen bør ha bestemmelser om at det ved utbyggingsprosjekter kreves utredning av luftforurensning i en luftfaglig rapport i henhold til Klima- og miljødepartementets retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging T-1520. Retningslinjens grenseverdier bør tas med i bestemmelsene og således gjøres juridisk bindende</p> <p>- Støy. Dersom kommunen ønsker å legge til rette for ny støyfølsom bebyggelse i rød støy-sone, skaldette begrunnes. Kommuneplanen skal visedområdene derdet tillates støyfølsom bebyggelse i rød støy-sone. Som et minimum bør det tas inn en planbestemmelse som sier at «Grenseverdiene gitt i ta-bell 2 i Klima- og miljødepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2021 gjøres gjeldende for planen». Alternativt kan tallfestede aktuelle grense-verdier tas inn i planbestemmelsene.'</p> <p>- Bilfri sone. Ved utbedring og planlegging av nye skoler bør planene legge opp til at miljøet rundt skolen blir bilfritt. Vi anbefaler at bestemmelser om «Hjertesone» og et bilfritt skolemiljø tas inn i planen</p> <p>- Avkjørsler. Statens vegvesen har utarbeidet «Rammeplan for behandling av avkjørselsspørsmål – Riks- og fylkesveger i Østfold», I h t PBL § 11-10 nr. 4 kan det gis bestemmelser til kommuneplanens arealdel om lokalisering, bruk og strenghetsklasser for avkjørsler til veg. I lovkommentar fremgår det at «det er gjort endringer i vegloven § 40 slik at det også der framgår at kommuneplanens arealdel, skal kunne avklare lokalisering og bruk av avkjørsel. I uregulerte områder har det hittil som regel vært behov for å behandle spørsmål om lokalisering og bruk av avkjørsel både etter plan- og bygningsloven i forbindelse med byggesak eller dispensasjon fra kommuneplanens arealdel og etter vegloven § 40. Med endringene vil avkjørselsspørsmålet kunne avklares etter plan- og bygningsloven også i de uregulerte områdene.» Vi ønsker derfor at ovennevnte rammeplan innarbeides i bestemmelser til kommuneplanens arealdel.</p>

Private og organisasjoner

	Gbnr	Avsender	Innspill	Kartutsnitt
1	130/1	In Situ på vegne av grunneier Marianne Aarnes Embretsen og Jon Embretsen	<p>Formål: Planinitiativet har som mål å tilrettelegge for kolonihager på eiendommen Gnr 130/Bnr 1 ved Grefsrødmyra. Området har optimale solforhold og nødvendig infrastruktur i nærheten.</p> <p>Beskrivelse av eiendommen: Eiendommen er ca. 37,8 daa, relativt flat med en svak helning mot sørøst, og består hovedsakelig av barskog. Det er ingen truede arter på selve Grefsrødmyra, men noen sårbare arter er observert ytterst mot vannkanten.</p> <p>Dagens og ønsket arealbruk: Området er regulert til landbruksdrift, men forslagstiller ønsker å bruke det til kolonihager, som er en form for jordbruk. Det kan også være aktuelt med noe hyttebygging i tilknytning til eksisterende hyttefelt.</p> <p>Bakgrunn for innspillet: Forslagstiller ønsker å utvikle eiendommen som i dag fremstår uutnyttet. Kolonihager vil gi flere mennesker mulighet til å dyrke egen jord og bidra til miljømessig bærekraft. Dette vil også sikre variasjon i det sosiale miljøet.</p> <p>Mulige konsekvenser: Visuelle endringer, noe hogst, økt trafikk, og noe bebyggelse. Fordelene antas å veie opp for ulemper.</p>	
2	130/1	In Situ på vegne av grunneier Marianne Aarnes Embretsen og Jon Embretsen	<p>Formål: Planinnspillet har som mål å tilrettelegge for ny boligutvikling i Larkollen, spesielt for førstegangskjøpere og barnefamilier, for å skape et mangfoldig lokalsamfunn.</p> <p>Beskrivelse av eiendommen: Eiendommen Gnr 130/Bnr 1, Grefsrød gård, ligger sentralt i Larkollen og dekker ca. 28.312 m². Området er i dag uregulert og benyttes til friluftsmål.</p> <p>Dagens og ønsket arealbruk: Området er avsatt til LNF med hensynssone friluftsliv. Forslagstiller ønsker å regulere området til boligformål, med boliger for førstegangskjøpere og barnefamilier. Det planlegges et bilfritt område med parkeringsplasser i utkanten, og boliger med hager.</p> <p>Bakgrunn for innspillet: Det er få boliger for førstegangskjøpere i Larkollen, og det er behov for boligutvikling for psykisk utviklingshemmede. Tiltaket vil bidra til økt sosialt mangfold og styrke skolekretsen.</p> <p>Mulige konsekvenser: Turveinettet vil opprettholdes, men skogen vil erstattes av bebyggelse med hager. Tiltaket vil føre til økt sosialt mangfold og bedre utnyttelse av eksisterende infrastruktur.</p> <p>Referanser til kommuneplanens mål: Larkollen er definert som et lokalsenter, og det er ønskelig med fortetting for å opprettholde levende lokalsamfunn. Det foreslåtte området ligger godt trukket opp fra det verneverdige kystmiljøet og påvirker ikke landbruksjord eller verneverdige steingjerder.</p>	
3		v Thon Kjøpesenter Øst A	<p>Thon Kjøpesenter Øst AS er positive til kommunens arbeid med nye arealstrategier for Moss. De håper planprogrammet belyser relevante temaer innen sentrumsutvikling og fortetting, med fokus på sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft.</p> <p>De oppfordrer kommunen til å velge et scenario som gir klare holdepunkter for videre sentrumsutvikling uten å spre utviklingen for mye geografisk. For å fremme en økonomisk robust fremtid, bør kommunen prioritere handel og boligbygging i sentrum, spesielt i områder knyttet til tog og kollektivtransport. Dette vil tiltrekke unge og familier, øke etterspørselen etter lokale tjenester og styrke det lokale næringslivet</p>	
4		Eivind S. Wankel	<p>Mosseskogen -eneboliger i tråd med eksisterende reguleringsplanGjeldende område mellom Tiurveien, Elgveien og Granveien i Mosseskogen har idag en eksisterende reguleringsplan til boligformål, likt som nabobebyggelsen. Det er stor mangel på eneboligtomter i Moss og dette området egner seg godt til bolig da det grenser til eksisterende boligbebyggelse. Dagens reguleringsplan er av eldre natur og blir forsøkt fjernet i kommunens "planvask", Kambo gård ber om at området blir satt som boligformål i arealplanen slik at det blir samsvar mellom arealplan og reguleringsplan.</p>	
5	3/1899,2057-205	Eivind S. Wankel	<p>Moss E6 Næringspark. Kambo gård ber om at arealet på østsiden langs E6 settes av til næring i arealplanen for å tiltrekke seg bedrifter som Ikea, logistikklager, sykehus, universitet, Rockwool, Mølla, osv.</p> <p>Bakgrunn: Moss har kun 405 daa næringsarealer i reserve og trenger nye arealer for å tiltrekke seg næringsutvikling. Rambølls rapport fra 2024 anbefaler å etablere et nytt stort næringsareal nær E6 for å minimere naturtap.</p> <p>Forslag:Etablere næring på ca. 5% av Mossemarka, et område som er lite attraktivt for rekreasjon og støytuetsatt. Ny hovedport til Mossemarka ved Nøkkelanddelet og nytt parkdrag fra Nøkkelanddelet til Osloveien. Næringsbebyggelsen vil fungere som støyskjerm mot marka, og nye støyygger på vestsiden av E6 vil skjerme bebyggelsen på nordre bydel. Ny avkjøring fra E6 ved tidligere bomstasjon for å unngå påvirkning på lokalveinettet. Mulighet for påkobling av Vålerveien og Osloveien for lokal tilkomst og avlastning av Mosseporten krysset</p>	

6	3/1774	Eivind S. Wankel	Mosseskogen vest for Kongeveien. Et område, et dalsøkk, øst for Røysåsen og vest for Kongeveien bes omdefinert til boligformål med tilleggsdefinisjon seniorboliger og eldreboliger. Moss kommune har og vil i fremtiden ha stort behov for boliger tilpasset den eldre befolkningen. I Mosseskogen finnes ikke slike tilbud i dag. Dette området har en meget gunstig plassering i forhold til eksisterende bebyggelse og har mange fine turmuligheter i Mosseskogen. I dag er dette området lite tilgjengelig for allmennheten og er skjemet av en høyspentlinje som kan legges i bakken.	
7	3/1774	Eivind S. Wankel	Trolldalen, et LNF område som er avsatt til fremtidig friområde, bes avsatt til område for næring i tråd med eksisterende bruk. Den gamle fyltinga i Trolldalen, hvor Moss kommune hadde søppeldeponering fra 1965, er på om lag 100 dekar. Området har i tiden etter at søppeldeponering ble avsluttet blitt brukt til bl.a. midlertidig lagring av tømmer/masser. Den sørlige delen ble i mange år på 1970 og 1980-tallet benyttet som tømmerlager for Peterson fabrikk. Den nordlige delen ble på 1990-tallet brukt av NSB til deponering og mellomlagring av stein- og løsmasser og blir i dag benyttet av flere entreprenører til mellomlagring av stein- og løsmasser. Moss kommune benytter i dag deler av det nordlige området for mellomlagring av løsmasser. På sikt kan området bli et område for næringsvirksomhet tilsvarende næringsområdet på Tykkemyr som også var en tidligere fylling.	
8	3/1774	Eivind S. Wankel	Mosseskogen: Et område i Mosseskogen, om lag 600 dekar, var tidligere avsatt til reserveområde for fremtidig boligbygging. Området foreslås avsatt til fremtidig boligbygging mtp. de langsiktige vekstanslagene til Moss kommune, hvor det om 10-20 år blir manglet på boligtomter når dagens utviklingsområder ferdigstilles	
9	3/1779	Eivind S. Wankel	Båthavn syd for Felleskjøpet i Mossesundet syd for Felleskjøpet er det et område som egner seg godt for å anlegge en båthavn for fritidsbåter. Behovet for båthavn vil øke som følge av den store tilflyttingen som kommer på Kambo og dette området blir i utvidet gangavstand til de ca. 2500 nye boligene som planlegges i nordre bydel. Området bør avsettes til båthavn med næringsområde på land.	
10	g3 b1900	Eivind S. Wankel	Båthavn Dragkisteskuffen. Deler av Dragkisteskuffen er et siv/sumpområde hvor det deponeres hageavfall. Området er i dag lite tilgjengelig, men vil egne seg godt som småbåthavn for mindre båter. Kambo gård har hatt flere henvendelser fra beboere i Sjøhagen som ønsker småbåthavn her. Noen har allerede begynt å legge båter der.	
11	g3 b1900	Eivind S. Wankel	I enden av Holmenveien ved hus nr. 53-59 så er det forbindelse med generasjonsskifteplaner om å utbedre V/A. På Løvikholmen er det 3 hus og én ubebygd tomt. Ytterst på Løvikholmen er det plass til ytterligere 1-2 hus som kan kobles på eksisterende boligbebyggelse og samtidig øke tilgjengeligheten av strandkanten med nyopparbeidd tursti, badebrygge osv. Det bes om at Løvikholmen sør for Holmenveien 59 settes med formål boligbebyggelse for 1-2 boliger.	
12	3/1436	Sigrun Gutin Kjeltsen, på vegne av grunneiere	Bakgrunn: Eiendommen er regulert til park i reguleringsplanen for Krapfoss fra 1946, revidert i 1958. Siden da har 7 eiendommer blitt bygd, og formålet ble endret til bolig ved forrige rullering av kommuneplanen. Beskrivelse av eiendommen: Eiendommen er ca. 2,5 daa, ligger ca. 40 moh, og består av fjellgrunn med noen trær og busker. Den brukes i dag som avfallsplass av naboene, med adkomst gjennom naboens hager og en smal kommunal vei. Forslag: Grunneierne mener eiendommen har større verdi som boligeiendom for en eller to boliger, og vil bidra til fortetting i et etablert boligområde. Det er behov for boligtomter i sentrumsnære områder, og Signalveien 16 ligger nær barnehage, skole, kollektivtrafikk og andre servicetilbud.	
13	3/1076	Thomas Opland	Innspill for Kiltsbakken 24. Det er den eneste eiendommen i Kiltsbakken som ikke er regulert til boligbebyggelse. Her ble det etablert bebyggelse på tidlig 1900 tallet og har vært en bolig eiendom siden det. Men står fortsatt regulert til LNFR areal. • Forslag til endring fra dagen LNFR område til Boligbebyggelse (gul) slik resten av Kiltsbakken er regulert	
14	121/6	Adv. Eiler Eilertsen på vegne av grunneiere	Forlaget går ut på å utvide boligområde i tilknytning til regulert boligfelt Saltboveien. Planstatus pr i dag, LNF, tilgrenset et regulert boligområde. Arealet er inneklemt mellom to boligområder, en vei og et skogsdrag, og omgjøring vil ikke påvirke gårdbrukeren negativt. Gårdbrukeren ønsket tidligere makeskifte for å få sammenhengende arealer. Fordeler oppgis å være: Forbedret infrastruktur og sammenheng mellom boligområder. Ivaretar lokale og kommunale interesser. Unngår unødvendig berøring av produktive landbruksarealer.	

15	185/2	Magne Kristoffersen på vegne av arbeidsgruppen Bakkeskogen 1, 3, 7, 14, 34 + Østre Årefjordvei 102	<p>Område Bakkeskogen og Felt B1 har tidligere blitt avstått for omregulering fra LNF til bolig. Nåværende innvilgelse mangler logiske argumenter og likebehandling. Ønsker innvilgelsen omgjort.</p> <p>Levemiljø og stedets identitet: Østre Årefjord er et historisk kultur- og herregårdslandskap med rike naturressurser og biologisk mangfold. Massiv utbygging vil utfordre disse verdiene. Det oppfordres til tiltak som bevarer stedets identitet</p> <p>Vei og sikkerhet: Veinettet er uegnet for økt trafikkbelastning, og mangel på gang- og sykkelveier utgjør en risiko. Utbygging vil medføre betydelige kostnader til oppgradering av veinett og infrastruktur</p> <p>Kulturlandskap, kulturminner og natur: Utbygging truer lokal fauna, flora og unike naturområder. Vern av disse områdene er essensielt for å sikre biologisk mangfold og et sunt økosystem</p> <p>Vann- og avløpssystemer: Eksisterende systemer er utilstrekkelige for storstilt utbygging. Utvidelse vil kreve betydelige investeringer og økonomisk belastning for kommunen og beboerne.</p> <p>Innbyggerne ønsker å delta i arbeidet med bærekraftig utvikling som respekterer kulturlandskapet og naturressursene. De ber kommunen ta innspillene seriøst og regulere</p>	
16	194/283	Obos Block Watne	<p>OBOS Block Watne ønsker å utvikle eiendommen på Kallum (gnr/bnr. 194/283) til boligformål. Kallum ligger i et etablert boligområde og er en del av knutepunktområdet Høyda, som er prioritert for utvikling i Planstrategi 2024-2027. Området er 48 daa stort og kan romme ca. 150 nye boliger, samt barnehage og fellesarealer.</p> <p>OBOS Block Watne planlegger å bygge boliger av god kvalitet som dekker ulike behov, inkludert storfamiliehem, aldersvennlige boliger, og alternative boformer. Konseptet inkluderer småhus og lavblokker i to til fire etasjer, med både store og små boliger.</p> <p>Fordeler:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bidrar til kompakt og miljøvennlig byutvikling. Tilbyr boliger til en rimeligere pris enn nybygg i sentrumskjernen. Øker tilgjengeligheten av boliger for familier med barn og unge etablerere. Gir mulighet for sentrumsnære boliger til en lavere pris <p>Kallum har en lokasjon og størrelse som gjør det egnet for boligutvikling. OBOS Block Watne er en solid aktør med gjennomføringsevne, og utviklingen vil gi klimavennlige boliger tilpasset innbyggernes behov. OBOS ber om at Kallum-feltet prioriteres til boligutvikling i større utstrekning enn i dagens planprogram.</p>	
17	131/1	Hersleth Entreprenør AS	<p>Innspillet gjelder omdisponering av eiendommen Støtvidsdalen til boligformål. Det er utarbeidet et mulighetsstudie som viser utvikling av inntil 150 boliger på eiendommen. Planprogrammet inkluderer nå et fjerde scenario som omhandler utbyggingsmønstre, med fokus på lokalsentre som Larkollen og Vang. Støtvidsdalen er en forlengelse av lokalsenteret i Larkollen.</p> <p>Forslag: Utvikling av Støtvidsdalen vil legge til rette for at flere kan bo og etablere seg rundt eksisterende offentlig infrastruktur som Larkollen skole og Støtvidgen barnehage. Dette vil forsterke lokalmiljøet og opprettholde befolkningsgrunnlaget i Larkollen</p>	
18	g1b1909	Hersleth Entreprenør AS	<p>Hersleth Eiendom ønsker å utvikle og regulere Per Sivlesveir nr 5. For å få til dette er vi avhengig av at eiendommen avsettes til fremtidig utvikling i kommuneplanen. Dagens formål er eksisterende boligområde i kommuneplanens arealdel. Dagens reguleringer fra 1996 er utdatert og legger ikke til rette for ønsket utvikling av eiendommen.</p>	
19	121/6	Advokat Eilert Eilertsen	<p>Advokat Eilert Eilertsen bistår Moss Snøryddingskompani og grunneier Ole Jacob Johansen med å fremme innspill til KPA for endring av eiendom gbnr 121/6 til boligformål. Arealen egner seg godt for mindre boligutbygging samt at man får ferdigstilt Saltboveien (gangveisystem) med kurefjordveien. Området vil kunne få ny og permanent utkjøring i svingen på nordsiden, noe som kan bli helt eller delvis finansiert gjennom en utbyggingsavtale. Dette vil gi en rekke fordeler knyttet opp mot infrastruktur, sammenhenger mellom boligområder og lokale og kommunale interesser i området. Dette uten at produktive landbruksarealer blir berørt unødvendig. Arealen ligger for øvrig inneklemt mellom boligområder og en vei og et skogsdrag, slik at en omgjøring av denne tomten ikke vil få noen negativ innvirkning for gårdbruker.</p>	
20	167/2	Borg arkitektur	<p>Borg arkitektur ber om at Dillingveien 34 avsettes til arealformål bolig. På vegne av tiltakshaver, Roar Kristiansen og Stine Lauvås, vedlegges innspill til kommuneplan i forbindelse med ønske om bl.a. fradeling av eiendommen. Gårdsdriften for eiendommen 167/2 er avviklet og om søkt areal for fradeling fremstår begrenset og har ligget brakk i mange år. Det er etablert infrastruktur tilknyttet eksisterende boliger i nærheten, noe som ivaretar vesentlige forutsetninger for etablering av nye boliger. Eiendommene langs Dillingveien er sentrumsnært, har offentlig kommunikasjon samt barnehager og skoler i umiddelbar nærhet. Arealene omfatter ikke dyrket mark og befinner seg innenfor fremtidig utbyggingsgrense i kommuneplanen og grenser til regulert boligområde.</p> <p>Hensynssoner - Hensynssone kulturlandskap. Det er ikke registrert fredete eller andre kulturminner på eiendommen, som i dag er ansett som en boligeiendom.</p>	

21	155/ 1	Høegh Eiendom AS	Eiendommen er ca 150 mål og spilles inn som for lager/logistikk fremtidig Industri/næringsareal for lager/logistikk og solcellepark. Høegh Eiendom AS har en opsjonsavtale med dagens eier Leiv Utne. Tomten ligger mellom Flyplassveien og Rygge Flyplass, se vedlegg 1. Området er i dag dyrket mark, men har vært underlagt Rygge Flyplass sin langtidspan for utviklingen av Den militære flyplassen. Moss kommune har et sterkt fokus på å utnytte sin geografiske posisjon og infrastruktur for å styrke næringsutvikling, inkludert lager og logistikk.	
22	3/ 1772	Høegh Eiendom AS	Områdene ligger i dag under høyspentmastene som går langs Riksvei 19, samt rundt eksisterende næringsområder på Tykkemyr. Se vedlegg 1. arealet er en del av en større eiendom som Høegh Eiendom eier i Moss. Området som ønsket vurdert til næringsareal har ett areal på ca 15 mål. Det bes om at området vurderes til fremtidig næringsområdet med mulighet for kontorer, lager, handel m.m.	
23	3/2052 3/2026	Østavind arkitekter	På vegne av Torger Nore og Jørgen Vanem, hjemmelshaver til henholdsvis eiendommene GNR3 BNR 2052 og GNR 3 BNR 2026, oversends innspill om omdisponering av et areal på ca. 750 daa til næringsformål. Det foreslåtte området på Nore og Vanem ser et 300 meter bredt belte på nordsiden av den gamle riksveien nord for Vålerveien. Området avgrenses av skog i nord, skogsområde og dyrket mark i øst, og Nore tjuer i vest. I sør er det på andre siden av Vålerveien næringsvirksomhet, pukkverk og dyrket mark. Arealet man ønsker endre bratt og lite tilgjengelig, og består hovedsakelig av skog og flatehogde områder med noen småveier og stier på tvers for adgang til rekreasjon i området i nord. Områdene i dag ubenyttet foruten om et par bygninger i vest som eies av Nore, samt parkeringsplass til Skihytta som er skilt ut som egen tomt, eid av Moss kommunelengre østlans Vanem sin tomt. Det foreslåtte området er i gjeldende kommuneplan avsatt til LNF. Området er underlagt hensynssone, H530 Hensyn friluftsliv, H110 nedslagsfelt drikkevann, H560 Bevaring naturmiljø og H 530 friluftsliv.	
24	g1 b2268	Frøja eiendom AS	Formål forretning i Sjøgata. Ønsker å endre bruken til å tillate forretningsvirksomhet i hele 1. etasje. Det er ellers Kiwi som pr. i dag driver forretning i det vesentlige av 1. etg. Det vil være en fordel at bygget vil være mer fleksibelt med tanke på utleie og forretningsmuligheter. Generelle fordeler for Moss og innbyggerne kan vi peke på: Styrke handelen på Jeløy og sentrumnært i Moss. Jeløy er en del av Moss med mange innbyggere, men beskjeden butikkfrekvens. Reduserer trafikken over kanalbroen, som igjen letter på kødannelse og forurensning/belastning på miljøet. Kunde grunnlaget utgjøres i vesentlig grad av folk som bor på gang- og sykkelavstand.	
25	110/3	Trysilhus AS	Trysilhus Areal AS på vegne av Rygge Eiendomsutvikling AS som opsjonshaver og hjemmelshaver Margareth Roer sender innspill om opprettholde del av gnr 110 bnr 3 til fremtidig boligbebyggelsesamt nydyrking på tilstøtende skogteig. Forslaget baserer seg på anbefaling i rapporten til Norsk Landbruksrådgivning 3. mai 2024 «Omdisponering og nydyrking ved utbygging på Eskelund», hvor det foreslås følgende: Nordre landbruksteig, vist med «1» på figuren, omdisponeres til boligbygging. Matjorda fra nevnte teig («1») benyttes til nydyrking på skogteig vist med «2 og 6» på figuren samt oppdyrking av intern traktorveg vist med «5». En slik løsning medfører et nytt boligområde på ca 15,9 daa og et sammenhengende landbruksområde på ca 51,3 daa. Gevinsten ved å gjennomføre nydyrking er at nytt sammenhengende landbruksområde vil få en mer effektiv arrondering og vesentlig kortere vendeteiger, som betyr økt produktivitet. Redusert antall meter vendeteiger medfører høyere produksjon, gitt samme areal dyrket mark. Dette fordi man legger til grunn 50% avling på vendeteiger grunnet ekstra kjøring/jordpakking, overlappning med såfrø og vanskeligere å høste. I dagens situasjon er det ca 16,4 daa vendeteig mens det i foreslått løsning er ca 6 daa vendeteig; andelen vendeteig reduseres fra 30% til 11%	
26	115/2 110/4	Trysilhus AS	Trysilhus har, på vegne av Rygge Eiendomsutvikling AS som opsjonshaver og hjemmelshaver Anne Marie Wang Hansen, sendt inn forslag om bytte av arealformål på to sammenliknbare teiger, gbnr 115/2 og 110/4. Trysilhus ønsker med dette å rette fokus på mulighetene for å bytte arealformål på to tilnærmet identiske teiger, på følgende måte: - Eiendom 110/4; som i dag er fulldyrket jorde på ca 20,2 daa er avsatt til «Fremtidig boligområde (konsentrert)»-foreslås omregulert til «LNF» - Eiendom 115/2; som i dag er skogteig på ca 19,5 daa er avsatt til «LNF»-foreslås omregulert til «Fremtidiboligområde (konsentrert)» På denne måten bevares matjord på eiendom 110/4 mens man samtidig får opprettholdt tilsvarende areal til fremtidig boligformål i nærområdet på eiendom 115/2. Det er samme hjemmelshaver på de to eiendommene.	

27		Treindustrien v/ adm. dir Heidi Finstad	<p>Treindustrien er en bransjeorganisasjon for norske produsenter av byggematerialer i tre. De bruker fornybart norsk tømmer og leverer bærekraftige løsninger til byggeprosjekter i hele Norge. Treindustrien gir følgende innspill til planarbeidet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avskoging: Må unngås. Fortetting og transformasjon av eksisterende bygningsmasse bør prioriteres. - Offentlige tjenester: Gode skoler, barnehager og sykehjem er nødvendige for et bærekraftig lokalsamfunn. - Skogbruksfaglig kompetanse: Bør involveres i planprosessen for å sikre at lokale mål og tiltak er i tråd med statlige og regionale krav. <p>Den økologiske tilstanden i norske skoger har forbedret seg de siste årene, takket være strengere miljøkrav og sertifiseringsordningene PEFC og FSC. Treindustrien bruker miljøsertifisert trevirke.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunen bør være en ambisiøs pådriver for byggeprosjekter som ivaretar klima og natur. Videreutvikling, rehabilitering og gjenbruk av eksisterende bygningsmasse er ofte mer hensiktsmessig enn nybygg. Jordvernet bør styrkes for å unngå omregulering av skogareal til jordbruk. 	
28		Madelen R. Ueland for Forum for natur og friluftsliv	<p>FNF Østfold er glad for at FNs bærekraftsmål og erkjennelsen av natur- og klimakrisen legges til grunn for planarbeidet. Kommunen må planlegge langsiktig for å unngå alvorlige og irreversible inngrep. Kommunen bør bruke virkemidler i kommuneplanens arealdel for å sikre verdifulle naturområder, grøntområder og grønne korridorer.</p> <p>Det er viktig å følge nasjonale forventninger om helhetlig planlegging og unngå bit-for-bit-utbygging. Vanmiljøhensyn bør innlemmes i arealformålene.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnskapsgrunnlag og utredningsbehov: Hovedtrusselen mot natur- og friluftslivsverdier er arealendringer, spesielt bit-for-bit-utbygging. FNF støtter kommunens planer om å utarbeide et areal-/naturregnskap. Strandsonen og myrområder må beskyttes, og næringsarealer bør vurderes helhetlig i samarbeid med nærliggende kommuner. Kommunen bør kartlegge grå arealer for fortetting og restaurering av natur. FNF anbefaler at kommunen inkluderer en ambisjon om å bli arealnøytral. - Areal- og transportstrategier: Fokus på fortetting, knutepunktutvikling og langsiktig utbyggingsgrense for å hindre byspredning og bevare natur- og kulturlandskap. Scenario 3 er foretrukket, med scenario 2 som sekundært alternativ. Utbygging: Bør skje i bynære områder og transformasjonsområder, ikke i urørt natur eller på landbruksjord. Utbygging av Kallumjordet bør fjernes fra planene. - Gjenbruk av arealer: Høy arealutnyttelse nær kollektivtransportknutepunkter for å redusere transportbehov og unngå nedbygging av dyrket mark og verdifull natur. - Næringsarealer: Utvikling av eksisterende næringsområder langs E6 bør vurderes, men forslag som kan ha betydelige naturødeleggende konsekvenser bør unngås. - Strandsonen: Byggeforsbud i strandsonen bør opprettholdes, og differensiert forvaltning anses som uaktuelt. - Medvirkning: Planarbeidet skal bygge på bred medvirkning og innbyggerdialog. Oppsøkende virksomhet og opprettelse av rådgivende utvalg for natur og friluftsliv anbefales. 	
29		Kris Munthe	<p>Det skjer en ekstremt hurtig og omfattende boligutbygging på Kambo-området. Nordre bydel har mange kvaliteter, hvor natur og nær tilknytning til strandsoner og skog må være noen av de fremste. Moss kommune er ikke bare attraktivt fordi området har nær plassering til Oslo. Åpenbart gir det enklere tilgang til arbeidsplasser og pendling. Men Moss skal ikke bare være et holdested, det skal være et oppholdssted. Og noe av det som gjør kommunen til et godt sted å bo og leve – er naturområdene.</p> <p>For mosseborgernes beste både nå og frem til 2035 – er det viktigere enn noen gang å ivareta nærnatur og grønnetunger. Ikke bare flere hustak og næringsbygging. I revisjonen av kommuneplanens arealdel bør den røde tråden være at grønne soner bør bevares. Det påpekes i planprogrammet at «Moss har større folkehelseutfordringer enn den norske gjennomsnittskommunen, målt ved lavere forventet levealder og høyere forekomst av fysiske og psykiske sykdommer.» Å ivareta naturområder er så klart viktig for naturens og klimaets egen del. Men det er også påvist at natur har positiv effekt på folkehelsen. Kort fortalt: Å ivareta naturområder og grønne lunger, altså nærnatur, er også en måte å forebygge og ivareta mosseborgernes fysiske og psykiske helse.</p>	
30		Innbyggerinitiativ for bevaring av skogene i Moss kommune har fått følgende støttespillere til innspillet: Besteforeldrenes klimaaksjon Moss og omegn Knut Sannem leder Framtiden i våre hender Moss og omegn Toril Sørensen lokallagsleder Moss sopp- og nyttevekstforening Irene Simonsen, leder Sydskogen Vel Linn Omre Jakobsen styreleder Mosseskogen Vel Monica Skeide Glad styreleder Mosseskogens Venner for styret Ernst Andersen Vern Mosseskogen Monica Skeide Glad leder Navngitte innbyggere fra nærmere 50 steder i Moss, oppdatert liste med flere støttespillere ettersendes	<p>Aksjonsgruppen for "Innbyggerinitiativ for bevaring av skogene i Moss kommune" representerer mange innbyggere understreker viktigheten av et helhetlig og kunnskapsbasert perspektiv i planarbeidet. De støtter fortetting og knutepunktutvikling for å hindre byspredning og bevare natur- og kulturlandskap.</p> <p>Kommentarer til politisk vedtak:</p> <p>Arealregnskap, arealstrategi og arealbudsjet er viktige for å synliggjøre arealbruk over 100 år. Aksjonsgruppen vil avvise boligformål på Kallumjordet, Vang og Botneråsen/Ravnåsen på grunn av jordvern, bevaring skog og transportbeho.</p> <p>Utviklingstrekk og utfordringer: Gamle planer for utbygging på skog, utmark og dyrket mark bør avvises til fordel for nye, demokratisk vedtatte planer.</p> <p>Ny arealstrategi: Scenario 2 og 3 bør utredes for å finne det beste utbyggingsmønsteret. Det er viktig å bruke sentrale områder med stort transformeringspotensial for å spare naturen.</p> <p>Fokusområder og utredningsbehov:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vern av landbruksjord, strandsoner, myr og andre naturområder. Avvisning av spredt bebyggelse i LNFR-områder. Implementering av funksjonell byggegrense i strandsonen. Medvirkning og kommunikasjon: Inkludere innbyggerne i planprosessen for å sikre lokaldemokratisk medvirkning. Engasjementet fra naturangfoldplanen bør videreføres. <p>Intakt natur er essensielt for alle arters eksistens, og det må tas hensyn til natur- og klimakrisen i planarbeidet. Å la naturen komme dårlig ut er helt i utakt med den tiden vi lever i.</p>	